

Po dlouhou dobu mohl věřitel postupovat při nucené realizaci práva, jenž mu bylo soudně přiznáno, pouze podle ustanovení občanského soudního řádu, avšak přijetí zákona č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), který se stal plně účinný ke dni 1. 9. 2001, přineslo věřiteli alternativní způsob nucené realizace jeho subjektivních práv, přiznaných rozhodnutím soudu, popřípadě rozhodnutím jiného orgánu. Tímto novým zákonem byla prolomena výlučná pravomoc soudů v oblasti nuceného výkonu rozhodnutí a část pravomocí byla přenesena na nezávislého a nestranného exekutora, který je oprávněn provádět exekuční činnost. Exekuční řízení je založeno na koncepci rozdělení úkonů v rámci řízení mezi soud a soudního exekutora. Soudní exekutor je tak v rámci exekučního řízení oprávněn nezávisle a za úplatu provádět úkony směřující k provedení exekuce, přitom jeho úkony jsou považovány za úkony soudu. Soud však vždy rozhoduje o „klíčových otázkách“ exekučního řízení, jako je nařízení exekuce, odklad nebo zastavení exekuce. Do výlučné pravomoci soudu rovněž spadá rozhodování o subjektivních právech a povinnostech účastníků exekučního řízení. Přijetí exekučního řádu tak poskytlo věřiteli možnost zvolit si buď výkon rozhodnutí prováděný soudy podle občanského soudního řádu anebo exekuci prováděnou soudními exekutory podle exekučního řádu. V okamžiku volby by však věřitel měl zvážit všechny výhody a nevýhody obou postupů.

Ani po detailním prostudování obou problematik – jak otázky vykonávacího, tak i exekučního řízení – nelze jednoznačně určit, který ze dvou způsobů nuceného vymožení dobrovolně nesplněné povinnosti je pro věřitele výhodnější. V obou postupech lze spatřit řadu výhod a nevýhod. Nespornými výhodami exekučního řízení jsou jeho rychlost a široká oprávnění exekutora při zjišťování majetku povinného, která mají velký význam pro úspěšné ukončení exekuce. Výhodou exekučního řízení pro věřitele je rovněž i to, že nemusí v návrhu na nařízení exekuce volit způsob provedení exekuce, jak je tomu v případě návrhu na výkon rozhodnutí, nýbrž exekutor nejprve spolehlivě zjistí majetek povinného, a až potom zvolí způsob provedení exekuce, a to tak, aby bylo úspěšně dosaženo účelu exekuce. Další výhody exekučního řízení oproti řízení vykonávacímu spočívají v existenci institutu součinnosti třetích osob a institutu generálního inhibitoria. Tyto instituty napomáhají zjistit a zajistit majetek povinného, a to tak, aby exekuce mohla být úspěšně provedena a nemohlo dojít ke zmaření jejího účelu. Mezi výhody patří rovněž i stanovení lhůt pro jednotlivé úkony soudu nebo soudního exekutora v rámci exekučního řízení, což má za účel odstranit zdlouhavost řízení a tím zefektivnit vymáhání splnění povinnosti. Nevýhodou exekučního

řízení však z mého hlediska je oprávnění exekutora požadovat po oprávněném složení přiměřené zálohy na náklady exekuce, jelikož v případě neúspěšného skončení exekuce tato vyplacená záloha bude nákladem oprávněného a bude rozhodně větší zátěží pro oprávněného než soudní poplatek v nižší výši, zaplacený v rámci vykonávacího řízení.

Jsem toho názoru, že pro věřitele je výhodnější v případě vymáhání peněžitého plnění volit postup dle exekučního řádu, a to z toho důvodu, že exekutor má široká oprávnění ke zjišťování majetku povinného (zejména díky institutu součinnosti třetích osob), a tak bude značně jednodušší určit vhodnější způsob provedení exekuce, jehož následkem bude úspěšné vymožení nesplněné povinnosti (samozřejmě za předpokladu že povinný vlastní majetek, který by mohl být exekucí postižen). Avšak pro případ vymáhání nepeněžitého plnění považuji za vhodnější postupovat podle občanského soudního řádu a domáhat se svého práva v rámci vykonávacího řízení, jelikož si myslím, že postup v obou řízeních se zde natolik zásadně neliší, ale případné náklady oprávněného pro případ neúspěchu budou nižší. Ovšem je samozřejmostí, že věřitel při rozhodování, zda bude vymáhat svou pohledávku prostřednictvím vykonávacího řízení nebo prostřednictvím exekučního řízení, nebude porovnávat právní úpravy obou typů řízení, stejně tak jako se nebude zajímat o aplikační problémy těchto úprav, nýbrž se bude zajímat o efektivnost a rychlost při vymožení své pohledávky.